

Nr. 1347/07.04.2023

Către,
Camera Deputaților
Comisia pentru învățământ
Doamnei președinte Natalia-Elena INTOTERO

Referitor: proiectul Legii învățământului preuniversitar

Stimată doamnă președinte,

Cu privire la proiectul Legii învățământului preuniversitar transmis spre dezbateră Camerei Deputaților de către Guvernul României, tragem un puternic semnal de alarmă cu privire la unele prevederi neconstituționale care încalcă principiile și valori europene.

Cu toții ne dorim ca generațiile viitoare să aibă acces la educație, și noi, președinții consiliilor județene suntem în slujba cetățenilor. Prin elaborarea unor prevederi care nu vor fi aplicabile sau prin transferul responsabilităților către unitățile administrativ teritoriale, nu vor fi rezolvate problemele de fond. Mai mult decât atât, lipsa dialogului pe anumite aspecte cu entitățile implicate nu va conduce la o rezolvare reală a problemelor cu care educația se confruntă, inclusiv la nivelul autorităților publice locale.

Prevederile art. 19 alin. (25) din proiect dispun următoarele: *"În situația în care autoritățile administrației publice locale nu își îndeplinesc atribuțiile privind asigurarea finanțării unei unități de învățământ preuniversitar și este afectat în mod direct interesul superior al beneficiarului primar, unitatea de învățământ preuniversitar este preluată, pentru o perioadă de cel puțin 5 ani școlari, de consiliul județean în raza administrativ-teritorială în care se află sau, după caz, de Consiliul General al Municipiului București, pentru unitățile de învățământ de pe raza municipiului București".*

Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, în numele celor 41 de județe pe care le reprezintă, vă solicită eliminarea dispozițiilor art. 19 alin. (25) din textul proiectului de lege, deoarece considerăm că această prevedere nu

face decât să transfere unele atribuții din sarcina unor autorități publice locale în sarcina altora, însă fără a rezolva, în fond, problema asigurării finanțării unităților de învățământ preuniversitar care fac obiectul acestui alineat. Considerăm că bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației trebuie să asigure finanțarea unităților de învățământ preuniversitar în speță, în situația în care autoritățile administrației publice locale nu își îndeplinesc atribuțiile privind asigurarea acestei finanțări, fără a transfera această responsabilitate în sarcina consiliilor județene, care sunt oricum subfinanțate de la bugetul de stat în raport de obligațiile legale aflate în sarcina acestora.

În concluzie, vă rugăm să luați în considerare eliminarea dispozițiilor art. 19 alin. (25) din textul proiectului de lege, luând în considerare faptul că consiliile județene nu sunt de acord să preia finanțarea unităților de învățământ preuniversitar, în situația în care autoritățile administrației publice locale nu își îndeplinesc atribuțiile privind asigurarea acestei finanțări

În prezent, decontarea transportului elevilor a fost reglementat de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 159/2022, având în vedere importanța accesului elevilor la educație și adoptând cel mai bun mecanism de decontare a transportului pentru elevi prin bugetul Ministerului Educației, Inspectorate Școlare și în final unitățile de învățământ.

- Cu privire la propunerile art. 80 din proiect:

- *“(1) Elevii din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat beneficiază de gratuitate la serviciile publice de transport public local și județean, rutier, naval, cu metroul, precum și feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a, pe tot parcursul anului calendaristic, în scopul asigurării dreptului la educație.”*

Observații

Gratuitatea menționată la acest alineat poate fi susținută de către societățile cu capital integral de stat (cu toate că și aici este o problemă de finanțare), dar transportul județean și naval este operat de operatori privați și acesta presupune o decontare la tarife diferite de la un județ la altul, fără a exista un control și o predictibilitate (un tarif maximal). Gratuitatea este asumată de către Guvern și nu de către consiliile județene ale căror surse de finanțare

sunt limitate și nu se bazează pe colectări de taxe și impozite. Propunem înlocuirea sintagmei de “beneficiază de gratuitate la serviciile publice de transport public” cu “beneficiază de decontarea serviciilor publice de transport public” deoarece sintagma gratuit a dat naștere la multe interpretări și litigii.

- *“(2) În vederea asigurării gratuității prevăzute la alin. (1) pentru transportul public local și județean, rutier și naval se asigură de consiliile locale/Consiliul General al Municipiului București și consiliile județene care au calitate de autoritate contractantă cu operatorii de transport, de la bugetele locale. Prin bugetul de stat se alocă bugetelor locale sume defalcate din unele venituri ale bugetului, alocate cu această destinație, cu respectarea art. 6 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare.”*

Observații

Cheltuielile cu transportul rutier județean și interjudețean, în prezent se decontează prin unitățile de învățământ, din bugetul Ministerului Educației, Inspectorate Școlare și în final unitățile de învățământ, în baza unor tarife stabilite prin lege, ceea ce este corect, simplu și eficient.

Se propune ca decontarea să se facă de către consiliile județene, ceea ce va îngreuna asigurarea sumelor, justificat de faptul că Inspectoratele Școlare și unitățile de învățământ au situația elevilor, este același ordonator principal de credite, redistribuirea între unitățile școlare se poate face fără o rectificare bugetară, iar dacă decontarea acestor categorii de transport se va asigura prin bugetele județelor, pentru redistribuire este nevoie de lege de rectificare, iar autoritățile publice județene nu au o situație a numărului de elevi din școli, a prezenței la cursuri etc.;

Nu este specificat modul de decontare a cheltuielilor pentru transportul naval, acesta fiind tot în sarcina consiliilor județene;

O altă problemă identificată este faptul că pentru transportul naval nu în toate cazurile autoritățile contractante sunt autoritățile publice locale (de ex. pentru serviciul de transport public naval din Delta Dunării autoritatea contractantă este Ministerul Transporturilor și Infrastructurii).

Referitor la sursele de finanțare art. 6 din Legea nr. 273/2006 prevede doar în primul an cuprinderea distinctă a sumelor, ceea ce înseamnă că din anul următor, din suma globală, autoritățile publice locale vor trebui să renunțe la investiții, pentru a acoperi aceste sume, care nu vor fi trecute distinct, și vor trebui prioritizate din suma globală. "Art. 6 din Legea nr. 273/2006

a) în primul an, prin cuprinderea distinctă în anexa la legea bugetului de stat a sumelor defalcate cu destinație specială, necesare finanțării cheltuielilor publice transferate sau a noilor cheltuieli publice, precum și a criteriilor de repartizare;

b) în anii următori, prin cuprinderea resurselor respective în ansamblul sumelor defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale alocate unităților administrativ-teritoriale, cu excepția celor nominalizate distinct prin anexa la legea bugetului de stat."

➤ *"(3) Autoritățile publice locale nu pot condiționa asigurarea gratuității transportului pentru elevi de alocarea sumelor defalcate din unele venituri de la bugetul de stat.*

Observații

Acest alineat încalcă grav autonomia locală și contravine alineatului precedent prin nerespectarea Legii nr. 273/2006 și a art. 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale fiind vădit neconstituțional. România a devenit membră a Consiliului European pe 7 octombrie 1993, a semnat Carta europeană a autonomiei locale pe data de 4 octombrie 1994 și a ratificat-o prin Legea nr. 199 din 17 noiembrie 1997, publicată în „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 331, din 26 noiembrie 1997. În octombrie 2022 a avut loc vizita de monitorizare a Congresului Puterilor Locale privind implementarea Cartei iar structurile asociative au făcut eforturi deosebite în a arăta că România respectă Carta Europeană a Autonomiei Locale, raportul urmând a se aproba în martie la Strasbourg. Vom fi nevoiți să facem o sesizare cu privire la aceste încălcări grave ale autonomiei.

➤ *"(4) Procedura de acordare a licențelor de traseu, din cadrul programelor județene și interjudețene de transport public local de persoane prin curse regulate, include cerințe clare cu privire la politica de tarifare practică pentru elevii din învățământul preuniversitar."*

La acest moment majoritatea consiliilor județene au atribuite contractele de transport public conform Regulamentului nr. 1370/2007 iar procedura de acordare a licențelor de traseu are o reglementare specială, sediul materiei nefiind legea educației.

➤ *“(5) Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), în calitate de autoritate de reglementare competentă pentru transportul public local și județean, elaborează normele-cadru privind stabilirea, ajustarea și modificarea tarifelor serviciilor publice de transport local și județean, inclusiv în vederea asigurării gratuității prevăzute la alin. (1).”*

Norma nu este clară, în acest moment ANRSC nu reglementează tarifele aferente transportului public județean (ci eventual pentru apă) iar sediul materiei nu poate fi reglementat într-o lege a educației.

➤ *“(6) Prin contractele de serviciu public se asigură compensarea operatorilor de transport de către autoritățile contractante pentru obligațiile de serviciu public aferente gratuității elevilor. Nerespectarea de către operatorii de transport a gratuității elevilor se sancționează cu încetarea de drept a contractului de serviciu public. Operatorii de transport au obligația instalării de cititoare de card, în mijloacele de transport public utilizat transportul elevilor, în termen de un an de la intrarea în vigoare a prevederilor prezentei legi.”*

Compensarea este facultativă în Regulamentul nr. 1370/2007, iar contractele care au fost atribuite și nu au avut în documentația de atribuire prevăzută posibilitatea compensării, nu au cum să adăuneze contractele fără încălcarea principiilor achizițiilor publice.

Propunem pentru transportul elevilor a se păstra forma actuală de reglementare și a se evita utilizarea sintagmei “transport gratuit”. Propunem utilizarea sintagmei “decontarea cheltuielilor de transport” în scopul asigurării dreptului la educație și decontarea să fie făcută până la un nivel maximal pe care Guvernul și-l poate permite/asuma și asigurat de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, respectiv a inspectoratelor școlare și unităților de învățământ.

De asemenea, semnalăm faptul că, prin păstrarea dispozițiilor art. 80, în forma transmisă spre dezbatere Camerei Deputaților, decontarea transportului elevilor va putea fi făcută pentru orice sumă. Deși forma actuală a Legii

educației naționale nr. 1/2011 (art. 84 alin. (P) prevede acordarea unei sume forfetare lunare pentru cheltuielile de transport, considerăm că, cea mai bună variantă pentru decontarea transportului elevilor care sunt școlarizați în altă localitate decât cea de domiciliu, este stabilirea anuală, prin act normativ secundar (Hotărâre a Guvernului sau ordin al ministrului educației) a sumei care urmează a se deconta.

De asemenea, tot cu încălcarea prevederilor Cartei Europene a Autonomiei Locale și a Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale la art. 139 alin. (5) și (6) se prevede obligativitatea, fără sursă de finanțare, pentru organizarea olimpiadelor școlare de către autoritățile administrației publice locale și propunem reformularea textului pentru crearea temeiului legal necesar realizării posibilitatea finanțării olimpiadelor școlare, astfel

“(5) Consiliul local/Consiliul județean/Consiliul General al Municipiului București și Ministerul Educației pot asigura fonduri pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor și a concursurilor școlare locale/județene/ale municipiului București, precum și pentru acordarea stimulentei financiare elevilor care au obținut distincții, medalii și premii speciale și cadrelor didactice care s-au ocupat de pregătirea acestora.

(6) Cuantumul stimulentei financiare, în ceea ce privește autoritățile administrației publice locale, prevăzute la alin. (5) se acordă în baza unui regulament aprobat prin hotărâre a consiliului local/județean/Consiliului General al Municipiului București.”

Vă rugăm să aveți în vedere propunerile noastre cu respectarea Constituției și a legilor care ne guvernează, înțelegând ca un simplu transfer de atribuții și obligații către unitățile administrativ teritoriale nu va reforma sistemul de învățământ și nu va asigura accesul la educație al copiilor noștri.

Cu aleasă considerație,

Adrian-Ioan VEȘTEA
Președinte UNCJR

